

Sygn. akt **V Ca 2996/15**

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 7 czerwca 2016 r.

Sąd Okręgowy w Warszawie V Wydział Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący:	SSO Oskar Rudziński (spr.)
Sędziowie:	SSO Anna Strączyńska SSR del. Iwona Lizakowska - Bytof
Protokolant:	st. sekr. sąd. Marcin Ponikowski

po rozpoznaniu w dniu 7 czerwca 2016 r. w Warszawie

na rozprawie

sprawy z powództwa L. Ś.

przeciwko (...) Bank (...) S.A. w W.

o zapłatę

na skutek apelacji pozwanego

od wyroku Sądu Rejonowego dla Warszawy-Mokotowa w Warszawie

z dnia 12 czerwca 2015 r., sygn. akt XVI C 402/15

I. zmienia zaskarżony wyrok w ten sposób, że powództwo oddala oraz nie obciąża L. Ś. obowiązkiem zwrotu kosztów procesu,

II. zasądza od L. Ś. na rzecz (...) Bank (...) S.A. w W. kwotę 596 (pięćset dziewięćdziesiąt sześć) złotych tytułem zwrotu wpisu opłaty od apelacji i nie obciąża powódki obowiązkiem zwrotu dalszych kosztów procesu w instancji odwoławczej.

Sygn. akt V Ca 2996/15

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 12 czerwca 2015 r. Sąd Rejonowy dla Warszawy Mokotowa w Warszawie w sprawie z powództwa L. Ś. przeciwko (...) Bank (...) S.A. w W. o zapłatę kwoty 11916,87 zł z ustawowymi odsetkami za opóźnienie od dnia 23 lipca 2011 r. do dnia zapłaty, tytułem połowy środków pieniężnych zdeponowanych na rachunku spadkodawczyni powódki, prowadzonym przez pozwaną, w punkcie:

1. zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 11916,87 zł z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty;

2. oddalił powództwo w pozostałym zakresie i w punkcie 3. orzekł o kosztach procesu.

Uzasadniając powyższe rozstrzygnięcie Sąd Rejonowy wskazał, że postanowieniem z dnia 15 marca 2012 r. wydanym w sprawie X Ns 752/11 Sąd Rejonowy w Olsztynie orzekł, że spadek po zmarłej w dniu 23 lipca 2011 r. H. M., na podstawie testamentu notarialnego odziedziczyły po 1/2 części powódka i jej siostra D. Ö. Postanowienie powyższe uprawomocniło się z dniem 5 kwietnia 2012 r. Spadkobiercy nie dokonali działu spadku po zmarłej.

W skład spadku po H. M. wchodziły środki pieniężne zgromadzone na rachunku nr (...) założonym w (...) Bank (...) S.A. w W.. W dacie śmierci spadkodawczyni tj. 23 lipca 2011 r., kwota zdeponowana na ww. rachunku wynosiła 23833,74 zł. W dniu 29 lipca 2011 r. do pozwanego banku wpłynęło świadczenie emerytalne w wysokości 1445,84 zł, która to kwota w dniu 2 sierpnia 2011 r. została zwrócona na rachunek Oddziału ZUS.

Zdaniem Sądu Rejonowego na podstawie przepisów o zobowiązaniach podzielnym spadkobierca może również przed działem spadku dochodzić przysługującego mu z tytułu dziedziczenia udziału w wierzytelności. Ani przepisy dotyczące spadku, ani stosowane odpowiednio przepisy o współwłasności w częściach ułamkowych nie pozbawiają spadkobiercy uprawnienia do dochodzenia od dłużnika udziału w wierzytelności przysługującej spadkobiercy z tytułu dziedziczenia, jeżeli przypadające od dłużnika świadczenie jest podzielne.

W ocenie Sąd meriti skoro przedmiotem sporu nie jest rzecz wchodząca w skład majątku wspólnego, lecz wierzytelność pieniężna, to ograniczenia wynikające ze stosowania art. 1035 k.c. nie wchodzi w rachubę. Natomiast ustawa nie zawiera regulacji szczególnych ani nie wyłącza stosowania przepisów o zobowiązaniach podzielnym w stosunkach między współspadkobiercami przed działem spadku, dlatego też roszczenie spadkobiercy, realizującego własne prawo, należy uznać za dopuszczalne.

Strona pozwana kwestionując podstawy dokonania wypłaty na rzecz powódki, powoływała się na możliwość pokrzywdzenia współspadkobierczyni, co implikuje ryzyko wystosowania roszczeń przeciwko bankowi. Jednak zdaniem Sądu I instancji Bank, będący osobą trzecią, niemającą roszczeń do spadku, nie może odmawiać spadkobiercom uprawnienia do dysponowania ich majątkiem i występować jako strażnik interesów pozostałych spadkobierców. Bank prowadzący rachunek nie może również dokonywać oceny, czy wypłacenie części środków jednemu spadkobiercy nie naruszy uprawnień drugiego ze spadkobierców na podstawie przepisów o dziale spadku. Bank prowadzący rachunek bankowy nie ma takich kompetencji. Hipotetycznie zakładana przez pozwaną sytuacja skutkująca pokrzywdzeniem którejkolwiek ze współspadkobierczyń mogłaby by co najwyżej rodzić wzajemne roszczenia między spadkobierczyniami. Roszczenia te mogą stać się przedmiotem rozpoznania w postępowaniu sądowym, bowiem to sąd, a nie bank, jest kompetentny rozstrzygać ewentualne spory między spadkobiercami.

Mając na uwadze powyższe Sąd meriti stwierdził, że w niniejszej sprawie powódka w wymagany sposób wykazała swój tytuł do żądania części środków zgromadzonych na rachunku spadkodawczyni, do wysokości swego udziału w spadku. Powódka żądała połowy kwoty zdeponowanej na rachunku prowadzonym uprzednio na rzecz zmarłej, zgodnie z przypadającym jej udziałem w spadku, dlatego też roszczenie powódki w zakresie wypłacenia jej kwoty 11916,87 było w pełni zasadne.

O odsetkach sąd orzekł na podstawie art. 481 k.p.c. Powódka żądała zasądzenia od pozwanej odsetek od dnia 23 lipca 2011 r., precyzując na rozprawie, iż żąda odsetek za opóźnienie w zapłacie. Jak wynika z materiału dowodowego przedmiotowej sprawy, pierwsze pismo wystosowane przez powódkę do pozwanej, w którym powódka żądała wypłaty środków z rachunku spadkodawczyni - datowane jest na dzień 23 stycznia 2015 r. A zatem, dopiero od dnia następnego można uważać, że pozwana pozostawała w zwłoce co do zapłaty względem powódki. Mając na uwadze powyższe, Sąd zasądził od pozwanej na rzecz powódki kwotę 11916,87 zł wraz z ustawowymi odsetkami od dnia 24 stycznia 2015 r. do dnia zapłaty, oddalając powództwo w pozostałym (dotyczącym odsetek) zakresie.

Od powyższego orzeczenia apelację wywiodła strona pozwana zaskarżając je w zakresie punktu 1. i 3., zarzucając naruszenie art. 1036 k.c. w zw. z art. 726 k.c. oraz art. 379 § 1 k.c. Wobec tak podniesionych zarzutów skarżący wniósł o zmianę wyroku poprzez oddalenie powództwa w całości.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja zasługuje na uwzględnienie.

Konstrukcja prawna, którą przedstawił Sąd Rejonowy w swoim uzasadnieniu, mimo że znajduje zakotwiczenie w analogicznym stanowisku Sądu Najwyższego, wyrażonym w powoływanym przez Sąd I instancji orzeczeniu z dnia 7 marca 2013 r., sygn. akt II CZ 177/12, to jednak nie znajduje zastosowania w sprawie niniejszej, posiadającej zgoła odmienny stan faktyczny. W postępowaniu, na gruncie którego Sąd Najwyższy wydał powołane orzeczenie, żądanie zapłaty sumy pieniężnej w wysokości odpowiadającej udziałom w spadku odbyło się na zgodne żądanie wszystkich spadkobierców, dlatego też taki sposób podziału wierzytelności spadkowej został uznany za tożsamy z umownym działem spadku.

W przedmiotowej sprawie, brak jest jednomyślności po stronie współspadkobierców. Druga ze spadkobierczyń nie wykazuje żadnego zainteresowania uzyskaniem środków pochodzących ze spadku, nie była ona stroną postępowania, a powódka – jak twierdzi – nie utrzymuje z nią żadnego kontaktu. Konsekwencją braku porozumienia po stronie spadkobierców jest konieczność rygorystycznego przestrzegania przepisów odnoszących się do sytuacji prawnej spadkobierców, w tym art. 1036 k.c. wyraźnie stanowiącego o potrzebie uzyskania zgody od pozostałych współspadkobierców, dla rozporządzenia udziałem w przedmiocie należącym do spadku. Jak bowiem słusznie wskazał Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 23 stycznia 2013 r., sygn. akt I CSK 262/12 „(...) rozporządzenie przedmiotem wchodzącym w skład majątku wspólnego stanowi w istocie rozporządzenie udziałem w tym przedmiocie, w związku z czym może nastąpić tylko za zgodą współspadkobierców, a dokonane bez ich zgody jest bezskuteczne, o ile naruszałoby ich uprawnienia przysługujące im na podstawie przepisów o dziale spadku (art. 1036 KC).”.

Jednocześnie Sąd odwoławczy nie ma żadnych wątpliwości co do tego, że zasada ta znajduje zastosowanie także do wierzytelności pieniężnych, a zatem również wynikających z prowadzenia rachunku bankowego. W apelacji trafnie podnosi skarżący, że wierzytelności spadkowe objęte są wspólnością majątku spadkowego aż do momentu działu spadku. Wypłata z rachunku bankowego spadkodawcy może nastąpić jedynie do rąk wszystkich spadkobierców lub za ich pisemną zgodą. W przypadku braku jednomyślności po ich stronie bank nie ma możliwości dokonania jakichkolwiek wypłat aż do czasu działu spadku. Tym samym przyjąć należy, że do wierzytelności pieniężnych stanowiących element masy spadkowej nie stosuje się art. 379 § 1 k.c.

Mając na uwadze powyższe rozważania, jedynie ubocznie nadmienić należy, że jeśli powódka istotnie że nie ma żadnego kontaktu z siostrą, to winna rozważyć możliwość skorzystania z innych instytucji prawa i postępowania cywilnego, które pozwalają rozwiązać zaistniały problem i umożliwią powódce uzyskać środki, które przysługują jej zgodnie z postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku.

Z tych względów Sąd Okręgowy na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. orzekł jak w sentencji. O kosztach postępowania za pierwszą i drugą instancję rozstrzygnięto w myśl art. 102 k.p.c. mając przy tym na uwadze sytuację majątkową i życiową powódki, a także jej przekonanie o zasadności dochodzonego roszczenia.